

Kwartalnik Samorządowego Przedszkola nr 10

im. Jana Pawła II w Krakowie

LISTOPAD 2013

Karolek

Terapeutyczne znaczenie bajek i baśni - czyli dlaczego warto czytać dzieciom?

Na podstawie książki M. Molicka: Bajkoterapia "o lękach dzieci i nowej metodzie terapii"

Według Marii Molickiej autorki metody "baśnioterapia" - bajka jest magicznym lustrem pozwalającym dziecku inaczej spojrzeć na to, co wydaje się trudne i nie do pokonania.

Bajka potrafi poruszyć serca, wywołuje emocje, tłumaczy to, co niewytłumaczalne i trudne. Baśniowa czarodziejska rzeczywistość jest przyjemnym środowiskiem rozwijającym wyobraźnię. Dzięki bajkom i baśniom dziecko poznaje także język literacki, zapoznaje się z jego bogactwem i nabywa umiejętność poprawnego wysławiania się.

Bajki wprowadzają dzieci w wieku przedszkolnym w świat roślin, zwierząt oraz ludzi z ich typowymi cechami i przywarami (na przykład bajki Ezopa). Ukazują im wzorce osobowe, prototypowe postacie dobra i zła. W bajkach dziecko zaczyna spostrzegać ludzkie zachowania oraz ich konsekwencje. Dowiaduje się, jakie wartości są cenione, za co spotyka nagroda lub kara. Poznaje abstrakcyjne pojęcia takie jak: dobro, zło, sprawiedliwość, miłość, przyjaźń i wiele innych. W baśni dziecko odnajduje jednoznaczny podział na dobre, złe, białe, czarne. Ceni się w baśniach dobroć, pracowitość, odwagę,

a potępia: chciwość, skąpstwo, tchórzostwo, lenistwo i co najważniejsze - dobro zawsze zwycięża! Dzięki bajkom dzieci uczą się wrażliwości, empatii oraz zachowań prospołecznych. Baśń uczy optymizmu, zachęca do walki z przeciwnościami dostarcza pozytywnych wzorców. A oto kilka przykładów:

- wyrabianie życzliwości, wzajemnej pomocy, podkreślanie dobroci wobec innych, wrażliwości na krzywdę innych. M. Konopnicka: *O krasnoludkach i sierotce Marysi*.
- szacunek dla przyrody, świadomość niesienia pomocy zwierzętom: M.Kownacka: *Rogaś z Doliny Roztoki*.
- zrozumienie, uświadomienie, że pycha i chciwość nie popłaca: Aleksander Puszkina: *Bajka o rybaku i złotej rybce*.
- uświadomienie, że dobroć, skromność i posłuszeństwo rodzicom są ważnymi wartościami i są nagradzane. J. Brzechwa: *Wiersze, Bajki samograjki*: Bracia Grimm: *Jaś i Małgosia, Kopciuszek*.
- pielęgnowanie przyjaźni, nie uleganie złym wpływom J. Ch. Andersen: *Królowa śniegu, oraz Piękna i Bestia, Król lew*.

Oprócz niezaprzeczalnych walorów kształcących i wychowujących, bajki i baśnie mają również znaczenie terapeutyczne. Zauważono, że silnie oddziałują na emocje, bo mówią o sytuacjach trudnych z którymi dziecko spotyka się na co dzień. Pokazują sposoby zachowania się, uczą samodzielnego rozwiązywania problemów. Przybliżają obcy, czasem nieznany, pełen zagrożeń i niebezpieczeństw świat ludzi dorosłych, w którym dziecko musi się dopiero nauczyć żyć. Baśnie ukazują problemy życia w sposób prosty i zwarty. Znajdziemy tu odbicie niemal wszystkich dziecięcych tęsknot i problemów, części przygód i wędrówki poza dom rodzinny, obaw, lęków i zawodów. Często spotykane są w tych opowiadaniach motywy bliskie dzieciom, uczucia rodzinne, miłość do matki, ojca, różny stosunek do rodzeństwa. Wszystko to dzieje się w atmosferze "cudowności", magii, fantazji tak bliskich dziecku. W dziecięcej literaturze pojawiają się prawdziwe problemy jak: śmierć - *Dziewczynka z zapalnikami*, porzucenie - *"Jaś i Małgosia"*. Dzięki tym bajkom dziecko spotyka się z tymi

problemami w bezpiecznych warunkach, w ramionach mamy. Słuchając baśni dziecko identyfikuje się z postaciami bohaterów, odnajduje uczucia podobne do własnych, czuje, że pokonanie trudności jest możliwe. Dzieci w wieku przedszkolnym przeżywają różnego rodzaju lęki, obawy oraz pierwsze stresy na przykład: rozstanie z mamą, przedszkolny debiut, pierwsze przyjaźnie, konflikty. Każde dziecko, nawet najszcześliwsze, mające poczucie bezpieczeństwa i miłości musi przejść przez okres intensywnego lęku, gniewu, buntu i poczucia odosobnienia, jest to całkowicie naturalne i poniekąd potrzebne. Dzieje się tak dlatego, że nikt nie może wykonać za niego tych zadań. Dziecko samodzielnie musi nabyć pewne umiejętności i kompetencje. Bajki pozwalają bez lęku spojrzeć na swoje problemy i uczą jak pomagać sobie samemu w trudnych sytuacjach. Poszerzają wiedzę dziecka o inne wzory dotąd nie znane.

A zatem w dzisiejszych, jakże trudnych nie tylko dla nas dorosłych, ale również dla dzieci czasach musimy dopasowywać się do nowych trudnych zadań oraz odnajdywać skuteczne sposoby radzenia sobie z nimi. Jednym z tych sposobów jest terapia przez literaturę. W dobie komputerów i telewizji nie sposób dostrzec szansy, jaką jest kontakt z dzieckiem poprzez książkę, która buduje zaufanie, zrozumienie i poczucie bezpieczeństwa dziecka, uwrażliwia go na dobro i piękno, daje mu wsparcie, stymuluje rozwój oraz umożliwia poznanie rzeczy cudownych i własnych motywów działania.